

2009-07-02

PERSCOMMUNIQUÉ

Het gebruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur en de arbeidsmarkt aanpassing in België

door Emmanuel Dhyne en Benoit Mahy

NBB Working Paper No 169 - Research Series

Dit artikel beoogt het gebruik van de flexibele arbeidsvormen te analyseren, in het bijzonder de arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur en de tijdelijke banen, evenals de gevolgen ervan voor de dynamiek van de arbeidsaanpassing binnen de Belgische ondernemingen. Deze analyse is gebaseerd op de verwerking van de gegevens van de sociale balansen waaruit deze informatie afkomstig is, uitgesplitst naar type van arbeidsovereenkomst, niet alleen met betrekking tot de personeelsleden die in dienst zijn bij de afsluiting van elk boekjaar, maar ook met betrekking tot de in- en uittredingsbewegingen die in de loop van het jaar werden opgetekend. Aan de hand van deze informatie konden tevens de kosten van de arbeidsaanpassing worden geraamd per type van arbeidsovereenkomst, door gebruik te maken van de methodologie voorgesteld door Goux, Maurin en Pauchet (2001).

Uit onderzoek van een staal van grote ondernemingen die werden gevolgd gedurende de periode van 1998 tot 2005, blijkt dat 54% van deze ondernemingen voor een deel van hun personeel gebruik maakt van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur, terwijl 60% een beroep doet op uitzendkrachten. De grote meerderheid van de werknemers (95%) beschikt evenwel over een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur. Uit een econometrische analyse blijkt dat de flexibele vormen van arbeidsovereenkomsten niet alleen worden gebruikt om de aanpassing van de arbeidskrachten op de korte termijn te vergemakkelijken, maar ook als een selectie-instrument voor arbeidskrachten, dat uitmondt in aanwervingen op basis van arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde duur. Uit de resultaten blijkt tevens dat de invoering van flexibele vormen van arbeidsovereenkomsten kan tegemoetkomen aan kostenverlagende doelstellingen op de lange termijn, wanneer de ondernemingen hun productieproces zodanig opvatten, dat voor bepaalde werkposten geen specifieke competenties vereist zijn en dat deze werkposten derhalve door tijdelijke arbeidskrachten kunnen worden ingenomen.

Wat de dynamiek van de arbeidsaanpassing betreft, blijkt uit de resultaten dat de arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur een essentiële aanpassingsvariabele vormen om in te spelen op onverwachte veranderingen in de vraag of arbeidskosten. Wat de kosten van de arbeidsaanpassing aangaat, wijzen de resultaten op (i) de aanwezigheid van een bepaalde asymmetrie tussen de aanwervings- en afdankingskosten en (ii) het feit dat de kosten verbonden aan de aanwerving en de ontbinding van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur te verwaarlozen zijn in vergelijking met die van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur. Zo zouden (i) de aanwervingskosten in geval van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur gemiddeld 45% uitmaken van de kosten verbonden aan een afdanking in een onderneming terwijl (ii) de kosten verbonden aan een aanwerving in het kader van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur 100 keer lager zouden uitvallen.